

درباره علی اقبالی

دکتر علی اقبالی
متولد سال ۱۲۹۰ همدان
دانش آموخته فرانسه (لیسانس علوم طبیعی، فوق لیسانس زمین شناسی، دکترا در مخسارن ریزرزمینی آب) ۱۳۱۶-۱۳۰۹
نخستین مهندس زمین شناسی ایران ۱۳۲۶

استاد دانشگاه تازه تأسیس تبریز
تأسیس دانشکده کشاورزی ارومیه ۱۳۲۸
انتقال به شیراز و تدریس رشته گياه بز شکی در دانشگاه شیراز و تأسیس دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز ۱۳۳۱-۳۲
دو سال دیگر تحصیل و تحقیق در فرانسه و دریافت دکتری قنات با تز: تأمین آب برای جنوب پارس، ۱۳۳۴
بنیانگذار رشته نقشه های زمین شناسی و آموزش نقشه برداری
تأسیس دانشکده کشاورزی دانشگاه اهواز (خبری - شاپور) ۱۳۳۵
تبدیل مزرعه ۱۵۰۰ هکتاری (مالائی، خوزستان به مرکز تحقیقات کشاورزی
۱۵ سال تدریس در دانشکده علوم دانشگاه تهران
تألیف بیش از ۲۰ کتاب درباره زمین شناسی و کشاورزی ...
پیشنهادهای تأسیس سازمان زمین شناسی در دانشکده علوم ۱۳۴۱
تشکیل مؤسسه آب شناسی در دانشکده علوم و دانشکده فنی دانشگاه تهران که مقدمه تأسیس «بنگاه آبیاری» (سازمان آب) می شود
تأسیس مدرسه آموزش عالی کشاورزی همدان ۱۳۴۶
تأسیس موزه تاریخ طبیعی همدان - قبل از انقلاب
تأسیس مؤسسه آموزش عالی آبادانی و توسعه روستاها، (غیرانتفاعی) در همدان ۱۳۷۵

خدمت و خودکفایی

توضیح می دهد که چگونه همین مورد اخیر را (حل مجهولات معادله درجه سوم ریاضی) به عرض پروفیسور هشتروندی در پاریس می رساند و او به نام شیخ موسی نصری ثبت جهانی می کند.
از اینها گذشته، منزل بدری دکتر اقبالی نیز همزمان با کودکی او، محل تجمع و ترده هنرمندان و رجال بزرگ سیاسی (داخلی و خارجی) بوده است و همین در شکل گیری کودکی و شخصیت او تأثیر بسیاری داشته و گذاشته است. برای مثال اقبالی عارف قرظینی، شاعر شعر و آزاده ایرانی، در دوران تبعید و در منزل بدری دکتر اقبالی (قرابعلی اقبال السلطان) باعث رفت و آمد کسانی چون «میرزاده عشقی»، «رایبندرات تاگور» (برنده جایزه نوبل و نویسنده آثار جاودانه ای چون نمایشنامه «کالیداس»)، «دین شاه ایرانی» (رئیس انجمن زرتشتیان هندوستان) و «محمدتقی بیسان» می شود که همین هم بعدها انگیزه ای می گردد تا دکتر اقبالی در دو جلد کتاب «پدیده ها و شنیده های خود، همدان را مرکز و مرجع اتفاق های نادری چون تشکیل حکومت پهلوی و ... بداند و بخواند.

از آنجایی که تهران با مشکل منابع آب مواجه بوده است و آب مورد نیاز آن از قنات و سپس (به دستور رضاشاه) از رودخانه کرخ تأمین می شده و مسأله آب از زمان فتحعلشاه از معضلات اصلی این شهر به حساب می آمده است، دکتر اقبالی مأمور ترفیع مشکل آب پایتخت می شود و برای این کار از طرف شورای فرهنگی فرانسه دو سال مأموریت تحقیقاتی می گیرد. او در پاریس زیر نظر پروفیسور روتنه، پروفیسور گالاتزو، پروفیسور اوربن و یونگ کاستن، که از نخیه های دانش آب در دنیا محسوب می شدند، به تحصیل می پردازد و در سال ۱۳۲۲ دکترای قنات دریافت می کند و موضوع تأمین آب برای جنوب پاریس را به عنوان رساله خود بر می گزیند، که به مدد رساله او، فرانسوی ها موفق به استخراج ۵۰ میلیون متر مکعب آب در سایت مورد نظر می شوند. دکتر اقبالی در مراجعت دوباره به ایران رفته نقشه های زمین شناسی آموزش نقشه برداری، را بنیان می گذارد، که تا آن موقع، حتی برای استادان زمین شناسی دانشگاه تهران ناشناخته بوده است. در ادامه و برای شروع و اشاعه کار و تحقیقات خود، شهرری و قم را به علت نعلیان بودن طبقات و لایه های زمین، انتخاب می کند. در حین عملیات های زمین شناسی، پروفیسور روتنه، بنا به دعوت دکتر اقبالی به ایران می آید و به نقشه برداری و کلی شناسی در انازک قم می پردازد و تازه معلوم می شود که ایران دنیایی از ذخیره های کانی و معدنی است. اگر از اکتشافات نفت توسط انگلیسی ها، که یکسره به نفع خودشان بود که بایه های اولیه زمین شناسی برای پیدا کردن نفت به حساب می آمد، بگذریم، از رهگذر فعالیت های دکتر اقبالی و دعوت وی از پروفیسور روتنه می توان به عنوان نخستین گام ها برای توسعه شناخت زمین شناسی معادن ایران و امکان پژوهش در پیدا کردن گاز کان (در ایران) نام برد.

اما اگر بخواهیم از دیگر فعالیت های ارزنده دکتر اقبالی با ضریبهای سریع و نگاه های کلی یاد بگیریم، باید از تأسیس دانشکده کشاورزی اهواز (جندی شاپور) بنا به درخواست نمایندگان خوزستان در مجلس شورای ملی (سال ۱۳۳۵)، اقدامات پیگیر برای گرفتن مزرعه بزرگ هزار و پانصد هکتاری شرکت نفت (مزرعه ملاطانی) برای دانشکده کشاورزی اهواز و تبدیل آن به یکی از مراکز مهم تحقیقات کشاورزی، بیسگامی پذیرش خزان برای تحصیل در رشته کشاورزی (۱۳۳۷)، انتخاب در مسابقه پذیرش استاد برای دانشکده علوم دانشگاه تهران از ۱۵ سال تدریس در این دانشگاه و تألیف بیش از ۲۰ عنوان کتاب مربوط به زمین شناسی بگویم.

دکتر اقبالی همچنین مصدیر پیشنهاد های زیادی در زمینه رشته های کشاورزی و زمین شناسی بوده است، که بعضی پذیرفته شده اند و بعضی با مقاومت عده ای از مقامات و مسئولان دولتی و دانشگاهی وقت مواجه شده اند و بعدها به گونه ای دیگر سر بر آورده اند. از جمله پیشنهاد های این مرجع و معلم ارزنده، پیشنهاد تأسیس سازمان زمین شناسی در دانشکده علوم در سال ۱۳۴۱-۴۲ بوده است که خود نمایی و مداخله پاره ای از دستگاه های دولتی مانع از آن می شود. سازمانی که بعدها به صورت مستقل و با توجه به نیاز دولت به گسترش زمین شناسی، توسط وزارت معادن تشکیل می گردد.

پایه گذاری «مؤسسه آب شناسی» با همکاری مرحوم مهندس «بهنا»، در دانشکده علوم و دانشکده فنی دانشگاه تهران، نیز از دیگر فعالیت های دکتر اقبالی به حساب می آید، که هم هسته های اولیه کشاورزی نوین و عمران و آبادانی روستاها بوده و هم انگیزه ای برای تأسیس «بنگاه آبیاری»، که بعدها توسعه می یابد و تبدیل به سازمان آب در وزارت نیرو می شود.

در میان این همه تبدیل و «تشکیل و تأسیس» و «تحقیق» که دکتر اقبالی انجام داده است، تأسیس مدرسه آموزش عالی کشاورزی همدان (زادگاهش) در سال ۱۳۴۶ به عنوان اولین دانشکده آموزش عالی در غرب کشور از اهم فعالیت های او به حساب می آید. نخستین مؤسسه آموزش عالی که با دانشگاه «میثاق آمریکا» در داد همکاری و تبادل استاد و دانشجو امضا می کند و دانشکده ای که بعدها زیر مجموعه دانشگاه بوعلی سینا همدان که در سال ۱۳۵۰ پایه گذاری شده است می گردد. با این همه می توان تأسیس موزه بزرگ و بی نظیر جانور شناسی و گیاه شناسی (موزه تاریخ طبیعی همدان) در همان سال های قبل از انقلاب و «مؤسسه آموزش عالی آبادانی و توسعه روستاها» (غیرانتفاعی) را در سال ۱۳۷۵ و در سن ۸۵ سالگی دکتر اقبالی افزود، که دومی با هدف پرداختن جدی به عمران و آبادانی روستاها و توجه بیشتر به این بخش از جمعیت کشور به وجود می آید. جمعیتی تولید کننده که دکتر اقبالی آن را در برابر جمعیت مصرف کننده شهرها قرار می دهد و در حقیقت دادن به آن ها و مرغف کردن مشکلات شان را، توسعه ای اساسی و پایدار می داند و راه رسیدن به خودکفایی می شمارد.

دکتر اقبالی در فرانسه و در پاریس ابتدا موفق به دریافت دیپلم (با کالورا) با پیش دانشگاهی می شود و سپس لیسانس طبیعی و بعد از آن فوق لیسانس زمین شناسی را کسب می کند و بدین ترتیب نخستین مهندسی زمین شناسی و آب را برای ایران به ارمان می آورد. او تحصیلات خود را در همین رشته و تا درجه دکترا ادامه می دهد و در سال ۱۳۱۶ موفق به دریافت آن می شود.
باز گذشت دکتر اقبالی به ایران مصادف است با سال های توجه و تمرکز بر تأسیسات زیر بنایی و مورد نیاز مملکت. جریان توسعه عمران و آبادی مملکت با تعداد محدودی از ارتش های روسیه و انگلیس متوقف می شود.
در سال های ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ دوباره جریان توسعه از سر گرفته می شود و تأسیس دانشگاه در شهرهای تبریز، مشهد، اصفهان، شیراز و اهواز در رده عمده ترین برنامه های دولت قرار می گیرد. در این میان تأسیسات دانشگاه در تبریز بنا به ملاحظاتی سیاسی و محلی در اولویت قرار می گیرد. کاری که در زمان پهلوی دوم با همت و حمایت پروفیسور «بابایی» صورت می پذیرد. در سال ۱۳۲۸ بنا به پیشنهاد دکتر بیانی، دکتر اقبالی که حالا مدرس دانشگاه تبریز به شمال می آید، مأمور تأسیس دانشکده کشاورزی ارومیه می شود. او سپس در سال ۱۳۳۱ به شیراز منتقل و در آنجا ضمن تدریس رشته گیاه پزشکی، در سال ۱۳۳۲ دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز را بنیان می گذارد.

محمد هگمتانه، دکتر «علی اقبالی» از جمله چهره هایی است که در طول ۷۰ سال آکادمیسین این کشور منشأ و مبدأ فعالیت های ارزنده ای بوده است. به طوری که در کارنامه درخشان او می توان از تأسیس چندین دانشکده تا تأسیس چندین رشته دانشگاهی و تربیت صدها کارشناس و آکادمیسین را جست و جو کرد و بافت.
دکتر اقبالی در سال ۱۲۹۰ در همدان و در یک خانواده ریشه دار به دنیا می آید و تحصیلات ابتدایی خود را در روستایی به نام «مزارگرد» با آموختن فارسی و فرانسه و قرآن و مشق خط می گذراند. او در کودکی علاوه بر دیستان مزارگرد، از محضر افراد بومی و بزرگی چون شیخ موسی نصری، کسب فیض می کند. کسی که دکتر اقبالی او را ریاضیدان، منجم، مخترع و نویسنده کتاب «عشق و سلطنت» (اولین داستان بلند ایرانی به سبک اروپایی) می شمارد و از کارنامه او بیش بینی اصابت نکردن ستاره هالی به کره زمین (به رغم پیش بینی خیلی از دانشمندان بزرگ دنیا) و حل مجهولاتی از معادله درجه سوم ریاضی (که از زمان خیام لایحل مانده بوده است) را مثال می آورد و

استیل فوشایند

احساس استفاده از ابزارت اصل فوشایند است. حال اگر شما در داخل جلد استیل شد رنگ تلفن مدل 6170 بویک، یک دوربین، پیغام رسان صوتی و تصویر MMS و تقویم قابل تنظیم نیز داشته باشید. این احساس خوشایندتر خواهد بود.
www.nokiamejra.com

بصورت جداگانه به فروش می رسد.
هندزفری مدل HF-3 مخصوص استفاده در اتومبیل
نوکیا ارتقا می دهد

